کوردستان نێت
KURDISTAN NET
ڕۆژنامەیەکی ئەلەکترۆنی ڕۆژانەی گشتی سەربەخۆی کوردییە
www.kurdistannet.org
17-6-2007 21:22بەکاتی ناوەندی ئەورووپا

هونەرمەند ئاشتی عەلی: لەئەورووپاش کوردەکان ناچن بۆ شانۆ، ئەو دەڵێت ئەمە شانۆی پارتییە من ناچم، یان ئەوە شانۆی یەکێتییە ناچم ... دیمانە: ستیڤان شەمزینانی

هونەرمەند ئاشتی عەلی یەکێکە لە هونەرمەندە دێرینەکانی شانۆی کوردیی و ماوەی بیست و یەک ساڵە لەدەرەوەی وڵات دەژی، لەگفتوگۆیەکی کورتدا لەسەر سەرەتاکانی کاری شانۆیی خۆی و شانۆی قۆناغی حەفتاو هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو هێنامانە دواندن، هەروەها لەبارەی شانۆی کوردیی لەدەرەوەی وڵات و کێشە و گیروگرفتەکانی بەردەمی.

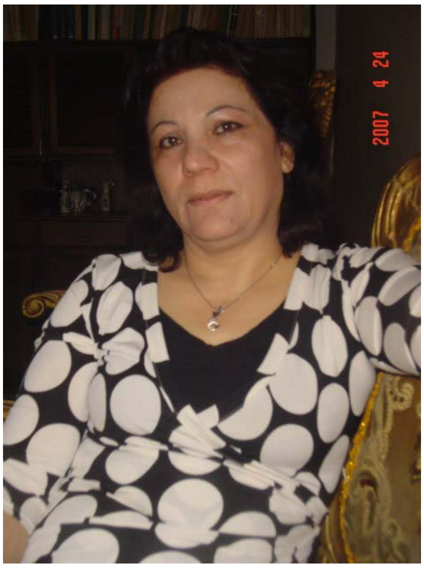

ستیڤان: ماوەیەکی دوور و درێژە لە تەختەی شانۆ دوورکەوتوویتەوە، بۆئەوەی خوێنەر و توێژی گەنجان وەك هونەرمەندێکی دێرین بتناسن، سەرەتا پرسیارت لێدەکەم سەرەتاکانی بەشداربوونت لەکاری هونەریی بۆ کەی دەگەڕێتەوە و ئەو کارانەی تیایاندا بەشداربوویت چین؟

ئاشتی عەلی: یەکەم شانۆگەریی کە بەشداریم تیاکرد لەگەڵ (زاهیر عەلی) برامدا بوو لەناوەڕاستی ساڵانی حەفتاکان، دوای ئەوەش لەگەڵ (ماهیر عەلی) برام بەشدارییم کرد لەدرامایەکی تەلەفزیۆنی بەناوی (نەسرین) لەساڵی 1978، پاش ئەوەشی بوومە هاوسەری (حەمە ڕەشید هەرەس) لەگەڵ ئەودا دەستمکرد بەکارو یارمەتیم دەدا لەزۆربەی کارەکاندا، یەکێك لەو شانۆییانەی ئەوکات نمایشمان کرد (سەلەی نانکەر) بوو، هەروەها لە (میراتی) و چەند شانۆو درامایەکی تردا بەشداریم کرد.

لەساڵی 1986 دا کوردستانمان بەجێهێشت و چووینە دەرەوە ئەوەبوو بۆ ماوەیەك بچڕاین. دوایی لەیۆنان لەگەڵ حەمە ڕەشید و منداڵەکاندا شانۆگەرییەکمان بۆ هەڵەبجە کرد کەزۆر سەرکەوتووبوو تەنانەت یۆنانییەکانیش زۆر بەدڵیان بوو، لەساڵی 1990 کاتێك گەیشتینە کەنەدا شانۆگەرییەکی ترمان کرد ئەویش هەر لەسەر هەڵەبجە بوو، جگە لەشانۆش لەهەموو بۆنەکاندا چالاکیمان دەکرد هەر لەخۆپیشاندانەوە تا کۆڕو کۆبوونەوەی سیاسی دەربارەی کورد.

بەڵام وردە وردە بەهۆی ژیانی هەندەران و سی کچیشم هەبوو و کاریشم دەکرد تۆزێك لەشانۆ دوور کەوتمەوە، بەڵام هەمیشە هەر یارمەتی حەمەڕەشیدم داوە ئەگەر شتێکی پێویست بوایە، دواییش منداڵەکان (شایی، شێنی) هەردووکیان حەزیان لەشانۆ بوو منیش زۆر یارمەتیم دەدان کە بێنە ناو شانۆوە، کچە گەورەکەشم یەکەمی هێنا لە هەڵبژاردنی باشترین ئەکتەری شانۆ لەوڵاتی کەنەدا. بەڵام خۆم بەهۆی ئیش و کارو منداڵ بەخێوکردن و سەرقاڵییەوە کاتم زۆر نەماوەتەوە بۆ بواری شانۆو تارادەیەك بچڕاوم لەشانۆ.

ستیڤان:ئەو کاتانەی تۆ ڕووت لەشانۆ کرد، ژمارەی ئەو ئافرەتانەی لەشانۆدا کاریان دەکرد لە پەنجەکانی دەست تێپەڕیان نەدەکرد، لەکۆمەڵگەیەکی داخراوی وەك ئەوساشدا چوونی ژن بۆ نێو شانۆ بێ گری و کۆسپ نەبوو، پرسیار دەکەم ئایا دەتوانیت باس لەکێشەو کۆسپەکانی بەردەمی ژنان و خۆت لەو سەردەمانەدا بکەیت کە وەك هونەرمەندێك بەرەو ڕووتان دەبووەوە؟

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

ئاشتی عەلی: لەو سەردەمەدا ئاسان نەبوو کە شانۆمان دەکرد، هەتا ئەوانەی کە نزیك بوون لەخۆمانەوە وەك خزم ئەوشتانە هەیانبوو قسەیان لەگەڵ نەدەکردین و دەیانووت تازە تەواو ئەم کچە لەدەست دەرچوو، هەر بەزمانی شەعبی خۆمان دەیانووت ئەمە بەحەیاتی شوو ناکات.

لەو کاتەدا شانۆ بۆ ژن ناخۆش بوو تەنانەت توانجیان لێدەداین، تەنانەت خۆم کە لە پەروەردە فەرمانبەر بووم چووم مۆڵەت وەربگرم بۆ بەشداریی لەشانۆگەرییەك، بەڕێوەبەرەکەم وتی تۆ سومعەی خۆت بەوە دەشکێنیت و زۆر قسەی تری کرد. بەڵام من وتم ئەو کارەی من دەیکەم زۆر پیرۆزترە لە هەموو باوەڕەکانی تۆ، چونکە بەلامانەوە شانۆ شتێکی زۆر پیرۆز بوو، بەڕاستیش ئەو پیرۆزییەمان دەپاراست.

لەوکاتەدا کە ئێمە لەشانۆدا کارمان دەکرد شەڕمان لەگەڵ خۆمان دەکرد لەهەمان کاتدا لەگەڵ ئەو خەڵکەی کە لەدەوروبەرمان بوون، بۆیە لەیەك کاتدا هەم دەترساین و هەم کۆڵمان نەدەدا چونکە زۆرجار دەمانووت لەوانەیە ڕاست بکەن کە ئەمە ببێتە هۆی ئەوەی وەك ئافرەتێك نەتوانیت ژیانی هاوسەریی دروست بکەیت. بەڵام بەپێچەوانەوە ئێمە توانیمان هەم ژیان دروست بکەین و هەم بەڕێزەوە سەیرمان بکەن لەدواتر دا کە زانیان شانۆ ئەوە نییە کە ئەوان بیریان لێکردبووەوە.

ستیڤان: دەیەی حەفتاکان و هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو شانۆی کوردیی بەرەو هەڵکشان ڕۆیشت، ئەو ڕۆژانە شانۆ جەماوەرێکی زۆری هەبوو و هۆڵەکان جمەیان دەهات لەئاپۆرەی بینەران بەرادەیەك نمایشی یەك شانۆیی چەند هەفتەیەکی دەخەیاند و نەوەیەك دروست ببوو سوێندی بەپیرۆزیی شانۆ دەخوارد. بەڵام ئێستا هۆڵەکانی شانۆ خاڵی و چۆڵن و بینەرانی شانۆ نەماون یان تۆراون، تۆ هۆکاری ئەم تۆرانە لە بینینی شانۆ بۆچی دەگێڕیتەوە؟

ئاشتی عەلی: ڕەنگە من نەزانم چونکە ماوەی 21 ساڵە دوور کەوتوومەتەوە و ئەوە یەکەمجاریشە دەگەڕێمەوە بۆ کوردستان، بەڵام لەوانەیە زۆر هۆ هەبێت ئەوکاتە خەڵکەکە زیاتر حەزیان لە بینینی شانۆ دەکرد چونکە هەمووی لەخزمەتی جەماوەردا بوو، ئەو کاتە شانۆ چاوی خەڵکی دەکردەوە خەڵك دەچوو بۆ شانۆ بۆئەوەی وانەیەك فێر بێت، کە لەهۆڵی شانۆکان دەهاتنە دەرەوە زۆر شت فێر بوو بوون، شانۆگەریی ئەوکات زۆر کاریگەریی دەکردە سەر جەماوەر، بەتایبەتی لەو سەردەمەدا کە چەوساندنەوەیەکی زۆریش هەبوو لەلایەن ڕژێمەوە، بۆیە خەڵك دەیویست بێتە هۆڵەکانی شانۆوە تا گوێی لە هەندێك شت بێت تا دڵی پێی بکرێتەوە، ئیتر من وا دەزانم ئەوەیە.

واتێدەگەم ئێستا بەپێچەوانەوە خەڵك سەرقاڵی شتی دیکەیە وەك ڕاکردن بەدوای ژیاندا، یان ڕاکردن بەدوای ئەوەی خواردنێك پەیدابکات، یان گەنجێکە سەرقاڵی شتێکی دیکەیە و نایەوی مێشکی بەبیری گرنگ پڕبکات.

من شانۆگەرییەکانی ئێستام نەدیووە، بەڵام ئەگەر وابێت خەڵك وەك دەرسێك بچێت بیانبینێت و شتی لێوە فێربێت چاکە نەك تەنیا بۆ ئەوەی خەڵك بهێنێتە پێکەنین یان گریان.

ستیڤان: ڕەوتی شانۆی کوردیی لەدەرەوەی وڵات چۆن دەبینیت، ئایا شتێك هەیە بەناوی شانۆی کوردیی لەتاراوگە کە شایەنی باس بێت بەتایبەتی لەوڵاتی کەنەدا؟

ئاشتی عەلی: لەکەنەدا لەبەرئەوەی کوردی کەم لێیە شانۆ کزە، لەوی هەموو شتێك دەکەوێتە سەرشانی خۆت، بۆ نموونە دەچیت هۆڵێك دەگریت هەموو مەسرەفێکی دەکەوێتە سەرخۆت، لەبەرئەوەی لەوی کورد کەمەو کەمیش خەڵك دێت بۆ شانۆ بۆیە ئەو ماندووبوونەی تۆ بەفیڕۆ دەڕوات، بەڵام وەك ئەورووپا باشترە لەبەرئەوەی کوردێکی زۆری لێیە شانۆگەریی باشیشی تیا دەکرێت و خەڵك دەچێت. بەڵام بەداخەوە لەوێش خەڵك وایلێهاتووە کە زۆر ناچێت بۆ شانۆ ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ حیزبایەتی.

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

ئەو دەڵێت ئەمە شانۆی پارتییە من ناچم یان ئەوە شانۆی یەکێتییە ناچم، ئەگەر یەکێکیش سەر بەهیچ حیزبێك نەبێت كەس ناچێت بۆ شانۆکەی، چونکە هەر کەسەو دەچێت بۆ کاری حیزبەکەی خۆی.
بەڵام بەڕای من دەبێت شانۆ لەخزمەتی میللەتدا بێت و پەیوەندیی بە حیزبایەتییەوە نەبێت چونکە ئەگەر شانۆ چووە خزمەتی هەر حیزبێکەوە شانۆی پێناوتری.

ستیڤان: واباس دەکرێت شانۆی کوردیی لەقەیراندایە، بەڵام هونەرمەندانێکی زۆر وابیر دەکەنەوە نەك هەر لەکوردستاندا بەڵکو لەهەموو دنیادا شانۆ بەرەو لاوازیی دەڕوات و سینەما لەهەموو لایەنێکەوە ڕۆڵی شانۆی پەراوێز خستووە، ئایا تا چەند ئەو تیۆرە ڕاستیی پێکاوە کە پێیوایە شانۆیی بیانیش وەك شانۆی کوردیی بەرەو سست بوون و خاویی دەڕوات؟

ئاشتی عەلی: نەخێر ئێستاش شانۆ شوێن و ڕۆڵی خۆی هەیە، ڕاستە بەهۆی فیلمەوە تۆزێك نەك زۆر ڕۆڵی کەمبووەتەوە بەڵام شانۆش جەماوەری خۆی هەیە، بۆ نموونە شانۆکاری کەنەدیی کە شانۆ دەکەن ئەوپەڕی ڕێزیان هەیە و جەماوەرێکی زۆریان هەیە، لەوی بەردەوام خەڵك دێن بۆ سەیری شانۆ کە لەوی خەڵك زۆر سەرقاڵترە وەك لێرە، بەڵام کاتێك دەچیت هەر تەسەور ناکەیت کە ئەو هەموو خەڵکە هاتوون بۆ سەیری شانۆ، لەکەنەدا ئێستاش شانۆ زۆرترین جەماوەری هەیە لەکاتێکدا ئەوان زۆر پێشکەوتووش لەبواری فیلم و سینەمادا.

ستیڤان: تا چەند وەزارەتی ڕۆشنبیریی و دامەزراوە هونەرییەکان بەکەمتەرخەم دەزانیت لە یارمەتی نەدانی هونەرمەندان و ئامادەنەکردنی هۆڵ و نمایشگا لەشاروشارۆچکەکاندا؟

ئاشتی عەلی: ئەوە شتێکی ڕاستە، دەبێت وەك وەزارەتی ڕۆشنبیریی کارێکی وا بکەن کە ئیمکانیەت بدرێت بەشانۆکاران کە بتوانن شانۆ بەرەو پێشەوە بەرن، چونکە شانۆ شتێکە لە هەموو بوارێکەوە چاوی خەڵك دەکاتەوە تا ڕۆشنبیر بن. بۆ نموونە ئێستا ئەو هەموو خەڵك بەبێ ئیش لەسەر ئەو شەقامانە وەستاون، ئەگەر هۆڵی شانۆ هەبێت لەو شەقامە ناوەستن و دێن بۆ شانۆ و دەتوانن خۆیان ڕۆشنبیر بکەن.

ستیڤان: ئایا لەپرۆژەتدا نییە بەم نزیکانە بگەڕێیتەوە بۆ شانۆ چ بەنواندن بێت یان دەرهێنان؟

ئاشتی عەلی: بەگوێرەی توانا، چونکە زۆر حەز دەکەم بگەڕێمەوە بەڵام لەبەر کارەکانم تا ئێستا ئەو کاتەم بۆ دروست نەبووە بگەڕێمەوە بۆ شانۆ، بەڵام هەوڵدەدەم لە داهاتوودا بگەڕێمەوە بۆ سەر تەختەی شانۆ.

Shamzini 79@hotmail. com

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.